

POPRÁDY Géza: A vállalati információellátás modelljei. Kiad. az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtartudományi és Módszertani Központ. [szerk. Sz. Nagy Lajos] Bp. OSZK-KMK, 1985. 47 p.

A füzet szerzője húsz éven át dolgozott vállalati műszaki könyvtárban, így minden bizonnyal a felhalmozott tapasztalati anyag és a tenniakarás készítette a vállalati könyvtártípusok tisztázására, megfogalmazására és ajánlására. A bevezető sorok tisztessége fölemlíti azt is, hogy előbb az Építésügyi Tájékoztatói Központ (ÉTK) inspi-

rálta Poprádyt erre a munkára, melynek nyomán 1984-ben el is készített egy terjedelmesebb tanulmányt. Az előzmény felemlítésének azért van jelentősége, mert a mecénási háttér az építésügyi információs igények és elképzelések szerint be is határolta a vállalkozást, illetve a témakört, vagyis más iparágak tapasztalatait és sajátosságait a szerző nem integrálta a modellképzési folyamatba.

A füzet két fő fejezetben tárgyalja a témakört, melyet a *Függelék* told meg eléggé fontos résszel. A *Bevezető indoklás, alapvetés* című első fejezet az alapfogalmakat értelmezi. Szól az információkról, többféle szempont szerint csoportosítva azokat. Rögzíti, határozottan kinyilvánítja a könyvtár létminimumának feltételeit: legalább 1 fő könyvtáros és 1 önálló szoba teszi könyvtárrá a könyvtárat. A berendezés és felszerelés is kap néhány mondatot. A *Modellgyűjtemény* című második fejezetben a modelltípusok szerepelnek és azok főbb jellemzői. Az öt modell a következő:

1. Erősen információigényes vállalat
  - 1.1. Kutató-fejlesztő vállalat/intézet szakmai információs rendszere
  - 1.2. Tervező vállalat szakmai információs rendszere
  - 1.3. Kutató-fejlesztő (K+F) szervezetet fenntartó nagyvállalat szakmai információs rendszere
2. Termelő nagyvállalat (K+F nélkül) szakmai információs szervezete
3. Kisebb termelő vállalat szakmai információs szervezete
  - 3.1. Kisebb termelő vállalat saját dokumentumgyűjteménnyel
  - 3.2. Saját dokumentumgyűjteménnyel nem rendelkező kisebb termelővállalat információs „szervezete”

Poprády számbavétele megemlíti még egy típust a „*Vállalat integrált könyvtárral*”. ez a különöc kilóg a sorból, minthogy a cím szerkezeti különbséget takar, nem pedig könyvtári, tájékoztatói képességet és minőséget.

A „Függelék” előbb különböző szempontok szerint csoportosítja a vállalatokat; az információkat, a tevékenységi köröket és a működésbe helyezendő feltételeket; ezt követően a szöveges kalauzolás mellett grafikus ábrákat közöl.

Az értékelést azzal kezdjük, hogy értékes kezdeményezéssel van dolgunk a vállalati könyvtárak és tájékoztató szervek kialakítását illetően. A „Poprády-kütfőből” haszonnal meríthetnek ismeretanyagot kezdő vállalati könyvtárosok, információs szakembernek készülő más szakmák képviselői és mindenekelőtt azok a vállalati vezetők, akik egy-egy vállalatnál felelősek a könyvtári-tájékoztatói szolgálat üzembiztos és hasznos működéséért.

Poprády munkájának talán az a gondolat sor a legfontosabb vonulata, melyben igen erősen figyelmeztet az önellátásra irányuló törekvések veszélyeire. Az információs stratégia központjába a *közvetítést* állítja. „A lényeg a közvetítés. A tájékoztatói szervezet munkáját elsősorban az minősíti, hogy miképpen sikerül ezt a közvetítési feladatot megoldani.” (i.m.7.p.) A szerző figyelmeztetése az eredeti irodalom gyűjtésére és az önálló dokumentációs tevékenységre egyaránt vonatkozik. Az eredeti irodalom széles skálán mozgó gyűjtése vállalati könyvtárak számára eleve megoldhatatlan; saját állományra támaszkodó dokumentáció pedig túl szűkre méretezi a kitekintés látószögét. Ebben a nézetben csak erősíteni lehet a szerzőt, mert különösen megnehezíti ezeknek a feladatoknak az ellátását, ha a fő termelési, kutatási profilok mellé még más határterületi vagy egyéb szakterületek is társulnak. Az tehát a helyes stratégia, ha a teljességet a közvetítés révén közelítjük.

A második fontos gondolat kör az, hogy az adott vállalatnál nem feltétlenül a könyvtár, vagy műszaki tájékoztató részleg az egyetlen információs szerv. Lehetnek más vállalati egységek is, pl. kereskedelmi, beruházási, számviteli, munkaügyi, stb. osztályok, főosztályok, amelyek termelik, kezelik és használják is az információkat. Poprády nagyon helyesen a velük való együttműködést ajánlja ahelyett, hogy a könyvtár mindenhatóságát erőltetné.

Apróbb hibának kell minősíteni azt a sommás megállapítást, hogy a faktografikus információk a szekundér feldolgozások közé tartoznak (i.m. 10.p.) Egy fém forráspontja, egy új vegyület képlete vagy egy aznapi piaci adat messzemenően elsődleges információ.

A füzet kiadását támogatta az Országos Könyvtárügyi Tanács elnöksége is. Pártoló szerepkörénél fogva „Függelék” cím alatt (amely második Függelék!) egy oldalnyi terjedelemben rögzítette saját álláspontját. A gondolatok sorából kiemelkedik a központi szolgáltatások működésének hangsúlyozása éppen abban a konstellációban, hogy a vállalati könyvtárak *közvetítő* szerepvállalása gazdag és jól funkcionáló adattárak, központi nyilvántartások és szakirodalmi gyűjtemények nélkül megreked az ígéretnél. Tegyük hozzá, hogy a megbízható központi szolgáltatások hiánya újjáéleszti az autarchiát, melynek egyes következménye a szakszerűtlen, alacsony színvonalon mozgó szolgáltatások sokfélesége.

A recenzió készítője akkor zárná örömmel elemző, méltató sorait, ha arról szólhatna, hogy a vállalati könyvtárakat miként lehetne még jobban beilleszteni az országos információs rendszerbe. Remélhetőleg Poprády munkájának lesz 2. kiadása, amely pótolja majd ezt a hiányt, vagyis belátható időn belül lesz hazai információs rendszer.

ZSIDAI József

Könyvtári Figyelő 32(1986)4

TÁJÉKOZTATÓ

szerzőinknek a Könyvtári Figyelő szerkesztőségéhez benyújtott kéziratok tartalmi és formai követelményeiről

1. Lapunk a könyvtár- és tájékoztatásügy elméleti és gyakorlati kérdéseivel, a külföldi könyvtárügyével, jelentős szakmai kiadványok bemutatásával foglalkozó kéziratokat fogad el közlésre.
2. A kéziratokat 2 példányban kettes sorközzel gépelve (30 soros, 60 leütéses oldalon) kérjük beküldeni.
3. Ábrákat, illusztrációkat csak korlátozottan tudunk közölni. Csak jó minőségű, kontúros ábrát vagy fényképet tudunk elfogadni. A táblázatokat és az ábrákat külön lapon szintén két példányban kell mellékelni és helyüket a kéziratban megjelölni.
4. A kéziratok terjedelme tanulmányok esetében ne legyen több egy ívnél (21 oldal); a fordítások, tömörítvények, külföldi könyvtárügyi eseményekről szóló beszámolók 8–10, a könyvismertetések 4–6 oldal terjedeleminél.
5. A tanulmányok rövid 10–15 mondatos tartalmi kivonatát két példányban kérjük csatolni az angol, orosz és német nyelvű tartalmi ismertető elkészítése céljából.
6. Az idézetekkel, hivatkozásokkal kapcsolatban a következőket kérjük: ha a cikk egészében ötnél kevesebb a hivatkozások száma, a forrásokat lábjegyzetben adják meg, egyébként a cikk végén IRODALOM vagy JEGYZETEK címszó alatt sorszám szerint sorolják fel. Szó szerinti idézésnél az idézett mű szerzője, címe kiadója, a kiadás helye, a kiadás éve és az oldalszám jelölendő meg. Folyóiratcikkre történő hivatkozásnál a szerző nevét, a cikk címét, a folyóirat teljes nevét, az évfolyamot, a megjelenés évét, a folyóirat számát és az oldalszámot kérjük megadni.
7. A szerkesztőség joga a kéziratok stiláris javítása, tartalmi változtatáshoz a szerző hozzájárulása szükséges.
8. A szerző vállalja, hogy a korrektúrát postafordultával, kijavítva visszaküldi a szerkesztőségnek.
9. A kézirat végén kérjük feltüntetni a szerző nevét, munkahelyét, munkahelyi telefonszámát, lakcímét, személyi azonosító számát és azt, hogy a honoráriumot hová kéri átutaltatni.

Kérjük szerzőinket, hogy a fenti szempontok szerint megírt kéziratokat küldjenek szerkesztőségünkbe.

Köszönettel:

A szerkesztőség

Ára: 30,– Ft

COMMONWEALTH FIGHTERS 1980/4